

Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут водного господарства та
природооблаштування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова науково-методичної
ради НУВГП
е-підпис Олег ЛАГОДНЮК
29.09.2021

01-05-166S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

SYLLABUS

academic discipline

Рекреаційне використання водних об'єктів		Recreational use of water facilities	
Шифр за ОП	ВПН 3	Code in Educational Program	
Освітній рівень: бакалаврський (перший)		Educational level: Bachelor's (first)	
Галузь знань Природничі науки	10	Field of knowledge Natural Sciences	
Спеціальність Географія	106	Field of study: Geography	
Освітня програма: «Конструктивна географія, управління водними та мінеральними ресурсами»		Educational Program: «Constructive geography, water and mineral resources management»	

м. Рівне - 2021

Силабус освітньої компоненти навчальної дисципліни «Рекреаційне використання водних об'єктів» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Конструктивна географія, управління водними та мінеральними ресурсами» спеціальності 106 Географія. Рівне. НУВГП, 2021. 14 стор.

ОП на сайті університету: <http://ep3.nuwm.edu.ua/20959/>

Розробник силабусу: *Романів Оксана Яківна, кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри геології та гідрології, завкафедри геології та гідрології Національного університету водного господарства та природокористування*

Силабус схвалений на засіданні кафедри геології та гідрології
Протокол № 2 від "16" вересня 2021 року

Завідувач кафедри: *Романів Оксана Яківна, кандидат географічних наук, доцент, завкафедри геології та гідрології Національного університету водного господарства та природокористування.*

Керівник (гарант) ОП: *Романів Оксана Яківна, кандидат географічних наук, доцент, завкафедри геології та гідрології Національного університету водного господарства та природокористування.*

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ ВГП
Протокол №2 від "23" вересня 2021 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ ВГП:
Хлапук Микола Миколайович, доктор технічних наук, професор.

СЗ №-4999 в ЕДО

© Романів О.Я., 2021
© НУВГП, 2021

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	<i>бакалавр</i>
Освітня програма	<i>Конструктивна географія, управління водними та мінеральними ресурсами</i>
Спеціальність	<i>106 Географія</i>
Рік навчання, семестр	<i>Третій рік, V семестр</i>
Кількість кредитів	<i>3</i>
Лекції:	<i>16</i>
Практичні заняття:	<i>14</i>
Самостійна робота:	<i>60</i>
Курсова робота:	<i>Ні</i>
Форма навчання	<i>денна/заочна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>екзамен</i>
Мова викладання	<i>українська</i>
ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА	
Лектор 	<i>Романів Оксана Яківна, кандидат географічних наук, доцент, завкафедри геології та гідрології Національного університету водного господарства та природокористування.</i>
Вікіситет	URL: https://cutt.ly/cv1rqwP
ORCID	URL: https://orcid.org/0000-0002-2870-1322
Як комунікувати	<p><i>Навчальні заняття можуть проводитися за допомогою електронного ресурсу – платформи дистанційного навчання Moodle та безкоштовного додатка для комунікацій Google Hangouts Meet</i></p> <p><i>https://meet.google.com/ з пакета Google for Education.</i></p> <p><i>Вхід для використання наведених інформаційних технологій здійснюється через корпоративну пошту, яка надається студентам та працівникам університету.</i></p> <p><i>Корпоративна пошта викладача:</i> o.ia.romaniv@nuwm.edu.ua</p>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНЮ КОМПОНЕНТУ

Анотація освітньої компоненти, в т.ч. мета та цілі

Водоймища, граючи істотну роль в організації відпочинку населення, вирішують важливе соціальне завдання, тому що відпочинок у сприятливому природному середовищі необхідний людині для духовного й фізичного розвитку, для повнокровного життя. На водоймищах часто створюються спеціальні туристичні та оздоровчі комплекси для тривалого відпочинку, які користуються великою популярністю. При будівництві водоймищ створюється інфраструктура, включаючи дороги, інженерні комунікації, виконуються природоохоронні заходи (лісомеліоративні, озеленення прибережної зони, кріплення берегів, будівництво очисних споруд і ін.), а також благоустрій берегової зони в межах населених пунктів, у тому числі влаштування гідропарків, пляжів, що сприяє їх рекреаційному використанню.

У більшості випадків водоймища природно вписуються в природні ландшафти, згодом стаючи невід'ємною частиною природного середовища.

Надто важливо при проектуванні врахувати особливості рекреаційного використання водоймищ, передбачивши необхідні заходи та відповідні режими експлуатації водоймища, оптимальні рекреаційні навантаження на його акваторію та прибережну зону, етапи та строки рекреаційного освоєння.

При наявності відповідних умов рекреаційне використання водних об'єктів дозволяє суттєво підвищити їх економічну ефективність, соціальну значимість без шкоди для довкілля.

Мета навчальної дисципліни – надати студентам знання про основні закономірності створення функціонально-просторових та екологічно спрямованих моделей розвитку водної рекреації з метою прийняття оптимальних управлінських рішень у сфері рекреаційного водокористування.

Посилання на розміщення освітнього компоненту на навчальній платформі Moodle

<https://exam.nuwm.edu.ua>

Компетентності

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності, здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5 Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел, навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК-10 Здатність працювати автономно та в команді, виявляючи навички міжособистісної взаємодії.

ЗК-11 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

СК-1 Здатність демонструвати розуміння причинно наслідкових зв'язків між довкіллям та суспільством.

СК-6 Здатність критично оцінювати та застосовувати на практиці різноманітні методи для здійснення збору географічної інформації (використання вимірювальних приладів, дистанційне зондування, картографічна зйомка, соціальне обстеження, статистичне спостереження, робота з текстовими і архівними джерелами), аналізу географічних даних (спеціальні методи аналізу просторової інформації, ГІС, лабораторні методи) та представлення геоданих (у вигляді ГІС-продукції, картографічних творів, різних текстових стратегій, мультимедіа).

СК-9 Здатність ставити завдання, виявляти і формулювати проблеми, пов'язані з просторовим розвитком, у взаємозв'язку з природними, соціальними, економічними, екологічними, політичними та естетичними аспектами розвитку територій.

Програмні результати навчання (ПРН). Знання (Зн). Уміння (Ум). Автономія і відповідальність (АіВ)

Зн-1 Відтворювати концептуальні знання, набуті у процесі навчання та практичної професійної діяльності, включаючи знання сучасних досягнень у сферах природничої та суспільної географії.

Зн-5 Систематизувати комплекс знань про загальні принципи, форми та методи проведення польових географічних досліджень.

Зн-7 Визначати властивості ландшафтів та закономірності їхньої організації в просторі і часі, чинники ландшафтної диференціації та морфологічну структуру ландшафту.

Зн-8 Розуміти значення дії різних чинників соціально- та економіко-географічної диференціації, виявляти взаємозалежність національних і регіональних господарських систем від природно-ресурсного, праце-ресурсного і виробничого потенціалу їхніх територій.

Зн-9 Описувати тектоніко-геологічну будову, рельєф, корисні копалини, клімат, внутрішні води, ґрунтово-рослинний покрив та тваринний світ з виділенням основних зональних закономірностей і їх місцевого прояву для характеристики в зонально-регіональному аспекті по фізико-географічних країнах і областях, а також здійснювати комплексну фізико-географічну характеристику материків, океанів.

Зн-10 Описувати економіко-географічне положення, сучасне розселення населення, природно-ресурсний потенціал та господарські комплекси країн світу.

Ум-1 Розв'язувати складні непередбачувані задачі і проблеми у спеціалізованих сферах природничої та суспільної географії, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів.

Ум-8 Проводити математико-статистичну обробку рядів спостереження, інтерпретувати дані про стан та тенденції розвитку географічних об'єктів, явищ та процесів у формі інтегральних таблиць та графічних матеріалів, здійснювати часове та просторове узагальнення отриманої інформації.

Ум-10 Характеризувати комплексно природні, демогеографічні, соціально-економічні умови і ресурси територіальних об'єктів різних рангів, проводити експертизи та складати географічні, геоекологічні висновки, акти та рекомендації, принципові проектні схеми та обґрунтовувати пріоритетні напрями просторового розвитку.

АіВ-3 Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності.

Структура та зміст освітнього компонента

Перелік тем:

Тема 1. Водні рекреаційні ресурси (пляжі, озера, річки, водосховища, ставки, кар'єри та ін.)

Особлива роль в організації відпочинку, що належить водним об'єктам.

Диференційований підхід до вирішення питань рекреаційного водовикористання для різноманітних типів водних об'єктів (річка, озеро, водосховище, море, підземні води). Найбільш масові види рекреаційних занять на водоймах: купання, рибальство (з судна, з берега, з льоду), відпочинок на парусних і веслових суднах, відпочинок з використанням моторного малолітражного флоту, воднолижний спорт, туризм,

підводне полювання, полювання на водоплавну здобич. Сезонність рекреаційних занять.

Тема 2. Методика дослідження водної рекреації

Комплексна методика дослідження функціонально-просторового розвитку водної рекреації. Методика оцінки потенціалу територій для водної рекреації. Забезпеченість території водними об'єктами: обводненість - відношення довжини водних об'єктів (в км) до загальної площі території (в км) і заозеренність - відношення площі водних дзеркал озер до площі території. Придатність водойм або річок для організації відпочинку: їх гідрологічний режим (коливання витрат і рівнів води, швидкості течії, температури води). При несприятливих гідрологічних умовах введення обмеження на використання водойм і річок, здійснення спеціальних інженерно-технічних заходів щодо поліпшення гідрологічного режиму.

Проектування зон відпочинку на берегах річок. Методика проектування пляжно-купального відпочинку.

Тема 3. Пляжні ресурси України у приморських територіях.

Відпочинок і оздоровлення з перебуванням біля води (приаквальні курорти, будинки відпочинку, круїзи тощо). Пляжні ресурси України у приморських територіях Одеської, Херсонської, Запорізької та Донецької областей, у Криму. Рекреаційна цінність морського узбережжя через поєднання сприятливих кліматичних умов та бальнеологічних і ландшафтних ресурсів. Структура пляжів Азово-Чорноморського узбережжя. Тривалість купального сезону. Загальна одноразова місткість усіх пляжів регіону.

Тема 4. Рекреаційне використання озер України

Роль озер в організації туризму і відпочинку: придатні для купання, рибалки, водних видів спорту, пізнавального туризму. Бальнеологічна цінність приморських озер та лиманів, із запасами лікувальних грязей (Сасик, Тилігульський, Хаджибейський, Куяльницький). Рекреаційне використання озер північної частини України (Шацьких озер у Волинській області, озера Біле, Люб'язь, Волянське, Оріхове, Турське та ін.). Відомі рекреаційні зони Полісся на берегах озер: Білого (Рівненської області), Борового та Оріхового (Чернігівської обл.), Деснянка (Чернігівської обл.), Красного (м. Новгород-Сіверський Чернігівської обл.), Нобеля (Рівненської обл.), а також озер Києва, Тернополя. Гірські озера Карпат (Бребенескул, Синевир, Ворожеська, Несамовите, Драгобратське, Марічейка та ін.).

Тема 5. Водосховища як особливий вид водних об'єктів для відпочинку і спорту

Переваги водосховищ для рекреації. Негативні наслідки створення водосховищ і умов їх експлуатації.

Необхідність Норми навантаження на акваторію і природно-територіальні комплекси в прибережній зоні водосховищ.

Тема 6. Рекреаційне використання річок України

Найбільше абсолютне рекреаційне навантаження припадає на Дніпро та його притоки: Прип'ять, Тетерів, Рось, Тясмин, Інгулець, Десну, Сулу, Псел, Ворсклу, Самару та ін. Дніпро – вісь національної програми «Намисто Славутича». Південний Буг вважається спеціалістами найперспективнішою долиною для інтенсивного рекреаційного використання.

Важливе рекреаційне значення мають гірські річки Карпат, у т.ч. Дністра, Пруту і Тиси. Крім купання та риболовлі, ріки Черемош, Прут, Ріка, Тересва, Теремля, Уж, Стрий та ін. придатні для плавання на байдарках і каное. Вода малих карпатських річок є питною без будь-якого додаткового очищення. На території Подільської височини Дністер та його притоки утворюють мальовничі каньйони. Ріки Криму (Салгир, Альма, Кача, Чорна, інші) утворюють велику кількість водоспадів, каньйонів і тому, виступають цікавими екскурсійними об'єктами. Вони відіграють важливу роль у місцевій рекреації.

Сіверський Донець із його основними притоками (Лопань, Лугань, Оскіл, Айдар, Деркул) є головною водною артерією найбільш індустріалізованого району України. Цим обумовлюється, з одного боку, високий рівень його забрудненості відходами металургійної, хімічної і нафтохімічної промисловості (особливо на території Луганщини), а з іншого - високий рекреаційний попит на відпочинок біля води. В басейні Сіверського Донця розташована величезна кількість баз відпочинку, в т.ч. курорти Рай-Оленівка, Святогірськ і Кременна.

Дуже забруднене Кілійське гирло Дунаю (в межах України його довжина лише 174 км), однак воно цілком придатне для організації круїзів (Ізмаїл, Кілія, Вилкове) й екологічного туризму (Дунайський біосферний заповідник). Серйозною проблемою для України є забруднення малих річок і зменшення їх кількості.

Тема 7. Особливості рекреаційного використання підземних вод

Прісні, мінеральні, промислові термальні підземні води. Види мінеральних вод України (гідрокарбонатно-сульфатно-кальцієві-магнієві, сульфатно-натрієво-кальцієві, сульфатно-хлоридні, натрієво-магнієво-кальцієві). Бальнеологічні ресурси. Їх використання. Санаторії та курорти.

Потреба у активізації розвитку SPA-центрів. Приклад м. Трускавця – «Rixos-Прикарпаття».

Тема 8. Водні рекреації і навколишнє середовище

Типи ландшафтів у берегових зонах – один з найважливіших природних факторів, які визначають рекреаційну цінність акваторій. Рибогосподарський потенціал водних об'єктів. Транспортне освоєння і доступність водойм. Рекреаційна інфраструктура - пляжі, суднові станції, причали, пункти харчування, лікування, прокату, розваг, санітарно-технічне облаштування.

Параметри акваторій для рекреаційного використання (для купання, підводного плавання, використання веслових суден, байдарки і каное, академічної греблі, стрибків з трампліна, водних лиж, моторного спорту, вітрильного спорту).

Забезпечення належної якості води. Гігієнічні нормативи з органолептичних, хімічних і бактеріологічних показників. Норми у воді щодо показників: концентрація водневих іонів, розчинений кисень, біохімічне споживання кисню, токсичні хімічні речовини і бактеріальне забруднення.

Дія на природні комплекси різноманітних несприятливих антропогенних факторів. Випускання неочищених і недостатньо очищених стічних вод, забруднення водних об'єктів стоками з невлаштованих територій промислового і сільськогосподарського використання, забруднення атмосфери і шумове забруднення оточуючого середовища. Відчуження частини територій берегових зон і акваторій під санітарно-захисні і охоронні зони, в яких природокористування різко обмежується або забороняється зовсім.

Оцінка рекреаційного потенціалу водних об'єктів: розробка комплексних методів районування, класифікації та інвентаризації умов, факторів і ресурсів.

Міра негативної дії масового відпочинку населення на оточуюче середовище. Як негативно впливає на природні компоненти водойм масовий неорганізований відпочинок. Негативний вплив відпочинку з використанням моторних суден.

Оцінки змін ґрунтово-рослинного покриву в зонах інтенсивного рекреаційного природокористування, де відбувається ущільнення ґрунту з погіршенням його структури, зменшенням водо-, повітропроникності і корисної життєдіяльності ґрунтових мікроорганізмів, що приводить до зменшення мікробіологічної активності ґрунту.

Негативний вплив на прибережний ландшафт автомобілів та мотоциклів.

Тема 9. Підвищення ефективності рекреаційного використання водних об'єктів

Попри промислове забруднення рекреацію на водних об'єктах лімітують такі фактори, як заболоченість, замулення і заростання берегів; абразійні береги; висока каламутність і «цвітіння» води; близькість сільськогосподарських угідь та ін.

Науково-методичне обґрунтування раціонального водокористування - один з важливих аспектів задоволення зростаючого попиту населення на рекреаційні ресурси і послуги.

Генеральна схема рекреаційного використання водних об'єктів на перспективу, де необхідно визначити фонд рекреаційних водойм, охарактеризувати принципові особливості рекреаційного водокористування для морів, озер, річкових систем, водосховищ, науково обґрунтувати потребу у створенні спеціальних рекреаційних водойм у районах міських агломерацій. Розробка наукових основ оптимізації рекреаційного водокористування з метою максимального обмеження негативного впливу водних рекреацій на оточуюче середовище, наукового обґрунтування рекреаційних навантажень на різні типи акваторіально-територіальних комплексів.

Важливість диференційованого підходу до рекреаційного освоєння ділянок побереж'я і акваторій стосовно різних видів водних рекреацій і особливостей водних об'єктів. Акваторіальне районування, планування і облаштування водойм. Визначення найдоцільніших видів господарської, рекреаційної і природоохоронної діяльності на ділянках акваторій та у береговій зоні.

Засоби навчання, які застосовуються під час викладання:

технічні засоби (радіо- і телепередачі, звуко- і відеозаписи); мультимедіа-, відео- і звуковідтворююча, проєкційна апаратура; комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі; програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання); бібліотечні фонди (підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації, наукова література).

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

1. Аналітичні навички.
2. Гнучкість розуму.
3. Здатність логічно обґрунтовувати позицію.
5. Ініціативність.

7. Критичне мислення.

9. Формування власної думки та прийняття рішень.

Форми та методи навчання

Форми проведення занять: лекції та практичні роботи. Окремі питання тем виносяться на самостійне опрацювання студентів.

Методи та технології навчання: дискусії, проектні технології навчання, мультимедійні технології.

Порядок та критерії оцінювання

Процедури проведення поточного та підсумкового контролів знань здобувачів у НУВГП регламентовано Положенням про семестровий поточний та підсумковий контроль навчальних досягнень здобувачів вищої освіти <http://ep3.nuwm.edu.ua/15311/>

Система оцінювання результатів навчання студентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Ця шкала розподіляється на дві частини: 60 балів – поточна складова оцінювання; 40 балів – модульна складова оцінювання.

У семестрі вивчення навчальної дисципліни передбачено два модульних контролі знань.

Модульний контроль проходить у формі тестування із застосуванням системи Moodle.

У тесті 32 запитання різної складності:

- рівень 1 – 26 запитань по 0,5 бала (13 балів),
- рівень 2 – 5 запитань по 1,0 балу (5 балів),
- рівень 3 – 1 запитання по 2,0 бали (2 бали).

Усього – 20 балів.

Час тестування обмежений – 30 хвилин. Дата тестування призначається за тиждень до його проведення та повідомляється студентові.

Поточна складова оцінювання (60 балів) накопичується студентом у процесі виконання практичних робіт. Всього є в курсі 7 практичних занять. Кожне з них оцінюється по 8 балів. Ще 4 бали студенти отримують за виконання самостійних завдань, які додатково пропонуються їм на вибір (есе, реферати, презентації тощо).

Загальна інтегральна оцінка розраховується як сума балів, накопичена студентом за роботу впродовж семестру.

Посідання навчання та досліджень

Здобувачі, які успішно складають модульні контролі з навчальної дисципліни та вчасно виконують завдання практичних робіт, мають можливість долучитися спільно з викладачем курсу до

виконання наукових досліджень, участі в науково-дослідницьких темах, підготувати спільні наукові публікації. Досвід такої співпраці із студентами практикується.

Інформаційні ресурси

Основна література

1. Авакян А. Б., Бойченко В. К., Ланцова И. В., Салтанкин В. П., Яковлева В. Б.. Рекреационное использование водохранилищ: проблемы и решения. М. : Наука, 1989. 152 с.
2. Бейдик О. О. Рекреційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування: Монографія. К. : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2001. 395 с.
3. Василенко О. А. Раціональне використання та охорона водних ресурсів : навч. посіб. для студ. напряму «Водні ресурси» вищ. навч. закл. Київ. нац. ун-т буд-ва і архіт., Нац. ун-т водного госп-ва та природокористування. Рівне, 2007. 245 с.
4. Водні ресурси : використання, охорона, відтворення, управління : підруч. для студентів ВНЗ. Київ : Талком, 2014. 405 с.
5. Водні ресурси у вимірах природного багатства України : навч. пос. Київ : ДУ «Ін-т економіки природокористування та сталого розвитку НАН України», 2016. 108 с.
6. Водні ресурси у на рубежі XXI ст. : проблеми раціонального використання, охорони та відтворення навч. пос. Київ, 2005. 459 с.
7. Водні ресурси: використання охорона відтворення управління : підруч. для студ. вищ. навч. закл. Київ : Генеза, 2007. 357 с.
8. Краєвська А. С., Мороз О. О., Грабовецький Б. Є.. Рекреаційні ресурси санаторно-курортних підприємств: сутність та перспективи використання. Вінниця : ВНТУ, 2012. 186 с.
9. Кусков А. С., Голубева В. Л., Одинцова Т. Н. Рекреационная география. Учебно-методический комплекс. Саратов: изд-во Саратовского государственного технического университета, 2005. 504 с.
10. Петренко О. С. Охорона водних ресурсів : конспект лекцій. Київ : КНУБА, 2014. Ч. 1: Вода. Водні об'єкти і ресурси. Водокористування. Якість води. 2014. 68 с.
11. Фоменко Н.В. Рекреаційні ресурси та курортологія :навч. посіб.- К.: Центр навчальної літератури, 2007. 342 с.
12. Чижова В. П. Рекреационные нагрузки в зонах отдыха. М. : Лесная промышленность, 1977. 48 с.

Додаткова література

13. Бабкин А.В. Специальные виды туризма. Ростов-на-Дону: Феникс, 2008. 252 с.
14. Бейдик О. О. Тлумачний словник термінів з рекреаційної географії (географії туризму). К.: ВПЦ "Київ. ун-т", 1993. 56 с.
15. Бейдик О.О. Словник-довідник з географії туризму, рекреології та рекреаційної географії. К.: Інститут туризму федерації профспілок України, 1998. 130 с.
16. Водні ресурси та гідроекологічний стан Тилігульського лиману : навч. пос. Одеса : ТЕС, 2014. 277 с.
17. Водні ресурси та якість річкових вод басейну Південного Бугу : навч. пос. Київ : Ніка-Центр, 2009. 182 с.
18. Волкова Л. А. Водні ресурси, їх використання та охорона : практикум: для студ. напряму підгот. 6.060103 (проф. спрямування «Гідромеліорація», «Водопостачання та водовідведення»). Рівне : НУВГП, 2011. 96 с.
19. ДСанПіН «Державні санітарні норми та правила утримання територій населених місць» від 17.03.2011р. № 145.
20. ДСанПіН «Влаштування, утримання та організації режиму діяльності дитячих наметових містечок».

21. ДСанПІН 5.5.5.23-99 «Влаштування, утримання і організація режиму діяльності дитячих оздоровчих закладів».
22. ДСП «Державні санітарні правила планування та забудови населених пунктів» від 19.06.1996 № 173, зі змінами внесеними наказом МОЗ України № 952 від 18.05.2018 року.
23. ДСП «Державні санітарні правила розміщення, улаштування та експлуатації оздоровчих закладів» від 19.06.1996 № 172.
24. Екологічні проблеми Київських водойм і прилеглих територій навч. посібник. Київ : Наук. думка, 2015. 189 с.
25. Ільїн Л. В. Лімнок комплекси Українського Полісся: монографія. Т. 2. Регіональні особливості та оптимізація / [за ред. В. М. Пащенко]. Луцьк : РВВ «Вежа» Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. 400 с.
26. Ільїн Л. В., Мольчак Я. О. Озера Волині. Лімно-географічна характеристика. Луцьк : Надстир'я, 2000. 140 с.
27. Кляп М. П., Шандор Ф. Ф. Сучасні різновиди туризму : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 334 с. (Серія "Вища освіта ХХІ століття")
28. Крачило М.П. Краєзнавство і туризм: Навч. посіб. Навч. вид. К.: Вища школа, 1994. 191 с.
29. Мухина Л. И. Принципы и методы технологической оценки природных комплексов. М.: Наука, 1973. 95 с.
30. Покоłodна М. М. Рекреаційна географія: навч. посібник; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х. : ХНАМГ, 2012. 275 с.
31. Федорченко В. К., Мінич І. М. Туристський словник-довідник: Навч. посіб. К.: Дніпро, 2000. 160с.
32. Хомік Н. В. Водні ресурси Шацького національного природного парку : сучасний стан, охорона, управління. Київ : Аграр. наука, 2013. 239 с.

Інформаційні ресурси

33. Инчхонская декларация и ЦУР 4 – Образование-2030 : Рамочная программа действий. URL : <http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002456/245656R.pdf>
34. Международное десятилетие действий «Вода для устойчивого развития», 2018 – 2028 года . URL : <http://www.un.org/ru/events/waterdecade/>
35. Постанова Кабінету Міністрів України від 06 березня 2002 року № 264 «Про затвердження Порядку обліку місць масового відпочинку населення на водних об'єктах». URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/264-2002-%D0%BF>
36. Преобразование нашего мира : Повестка дня в области устойчивого развития на период до 2030 года. URL : <https://documents-ddsny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N15/285/75/PDF/N1528575.pdf?OpenElement>
37. Цифровий репозиторій НУВГП. URL : // <http://nuwm.edu.ua/faq/dr>

Дедлайни та перескладання

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», розміщений документ за покликанням <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>. За цим документом реалізується і право студента на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі. Передача модульних контролів здійснюється згідно документу, який розміщений за покликанням <https://nuwm.edu.ua/struktorni-pidrozdili/navch-nauk-tsentr-nezaleznoho-otsiniuvannia-znan/dokumenty>.

Оголошення стосовно дедлайнів здачі виконаних практичних робіт, звітів про самостійну роботу з навчальної дисципліни відповідно до

політики оцінювання оприлюднюються на сторінці даної дисципліни на платформі MOODLE <https://exam.nuwm.edu.ua> за календарем.

Неформальна та інформальна освіта

На сьогодні існують відкриті онлайн-курси таких платформ, як Prometheus, Coursera, edEx, edEra, FutureLearn тощо. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з навчальними результатами навчальної дисципліни. Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, викладені у Положенні про неформальну та інформальну освіту у НУВГП <http://nuwm.edu.ua/sp/neformalna-osvita>

Практики, представники бізнесу, фахівці, залучені до викладання

Під час викладання курсу здійснюється залучення до навчання та викладання практиків. Зокрема це представники Управління туризму Рівненської ОДА, які координують розвиток серед інших спеціалізованих видів туризму регіону і геотуризм. Спілкування відбувається з представниками Рівненської геологічної партії, які долучаються до геотуризму.

Правила академічної доброчесності

В НУВГП активно пропагується політика «нульової толерантності» до будь-яких проявів академічної недоброчесності для всієї академічної спільноти університету. Здійснюється:

- перевірка навчальних завдань на плагіат (есе, рефератів);
- неприпустимим є списування та обман в освітньому процесі;
- оцінки за роботи, в яких був виявлений плагіат, анулюються.

Більше інформації за покликанням «Кодекс честі студента» <http://ep3.nuwm.edu.ua/4917/>

Вимоги до відвідування

Студентові не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. За об'єктивних причин пропуску занять (лікарняні, мобільність тощо) студенти можуть самостійно вивчити пропущений матеріал, який розміщений на платформі MOODLE.

Студент має право оформити індивідуальний графік навчання згідно положення <http://ep3.nuwm.edu.ua/6226/>.

Здобувачі можуть на заняттях використовувати мобільні телефони та ноутбуки, але виключно для навчальної мети з цієї дисципліни.

Оновлення

З ініціативи викладача зміст даного курсу оновлюється щорічно з урахуванням змін у законодавстві України, наукових досягнень та сучасних практик в сфері природокористування. Студенти мотивовані долучатись до оновлення змісту дисципліни шляхом внесення пропозицій викладачу стосовно нових форм роботи та вивчення нових тем. За ініціативність студентам можуть нараховуватися додаткові бали.

Академічна мобільність. Інтернаціоналізація

Здобувачі вищої освіти можуть отримати окремі результати навчання у вітчизняних та іноземних ЗВО (через освоєння освітніх компонентів або сертифікованих програм у статусі зарахованого слухача), такі результати навчання можуть бути предметом визнання. Більше інформації про академічну мобільність у Положенні про академічну мобільність учасників освітнього процесу НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/4398/> та Порядку перезарахування результатів навчання за програмами академічної мобільності в НУВГП <http://ep3.nuwm.edu.ua/19458/>

Лектор

*Романів Оксана Яківна,
кандидат географічних наук, доцент*